

VI. Stjepan Babić

Prvo, što se tiče hrvatskoga književnoga jezika, on je normiran, on postoji, norma je njegova jasna i ono o čemu se mi sporimo, to ne iznosi ni 2% od hrvatskoga književnoga jezika.

Drugo, u 80-tim godinama kada nismo imali ni pravopisa, ni gramatike, ni rječnika na tržištu – drugo je što smo imali u knjižnicama, ali na tržištu nije bilo ništa – onda se moglo pitati kako se to hrvatski kaže i odgovor je bio jednoznačan, nismo se kolebali ni u postotku većem u kojem se kolebaju Nijemci, njihove prilike dobro znam (a uvijek ostaje mali postotak kolebanja).

Treće, postavlja se pitanje treba li donijeti Zakon o hrvatskom jeziku jer takav zakon imaju neke države kao što smo čuli: Francuska, Slovenija, Slovačka, Srbija, Makedonija i vjerojatno Poljska i koja druga država. Mislim da o tome ne možemo razgovarati ovako, trebao bi najprije uži krug stručnjaka raspraviti osnovne probleme, a ovako je malo teško govoriti, pogotovo što nam je za izlaganja dano pet minuta.

Po mom mišljenju, a ne ću posebice izlagati i objašnjavati svoje mišljenje, reći ću težu misao: što će nam zakon o hrvatskom jeziku kada ne poštujemo ni onaj zakon koji sada imamo.

Jest da je Milan Moguš rekao da u Ustavu piše kako je u Hrvatskoj u službenoj upotrebi hrvatski jezik, ali je to dovedeno u pitanje: u službenoj upotrebi, ali što to znači, što je službena i javna upotreba – odmah na prvom koraku nejasnoća.

Postoje i popratni zakoni, nije riječ samo o toj navedenoj ustavnoj odredbi, nego postoji i Zakon o trgovačkim društvima koji kaže da se ne može tvrtku odobriti ako joj naziv nije na hrvatskom jeziku. Predsjednik Odbora, Petar Selem pokazao nam je u uvodnom izlaganju novine Zagreb News, a što je to novinsko ime prema postojećim zakonima? Predsjednik Odbora trebao se, reći ću, pobrinuti da dobijemo i odgovor na to pitanje, a ne samo provokaciju.

Primjera radi, u mom je susjedstvu prehrambeni kiosk koji se zove *Food Factory*, to je jedna prčevarnica i ja sam htio njezina vlasnika pitati tko mu je dao odobrenje za takav naziv, ali vlasnik nije htio sa mnom razgovarati jer je očito osjetio neku provokaciju. Taj naziv uzimam samo kao simbol za druge slične nazive. Pitao sam člana Ustavnog suda kako mogu tužiti taj kiosk, ili što već jest, i on mi je odgovorio da ne mogu tužiti, mogu samo prijaviti Ministarstvu pravosuđa ili Trgovačkom sudu. Dakle, ja skoro svaki dan tamo prolazim i vidim tu provokaciju, a ne mogu ništa napraviti. Upravo u ožujku taj je kiosk uklonjen, ali ima drugih trgovina sa sličnim engleskim nazivima: *Second Hand Shop*, *Bike Shop* i dr.

A sada se postavlja pitanje kažnjavati li za hrvatski jezik. Mislim da ne treba kažnjavati, da književni jezik nisu prometni propisi, nego da nitko ne smije dobiti

privilegije, tj. ne smije to poduzeće koje želi tuđicu u nazivu dobiti odobrenje. Svatko mora biti registriran po zakonu, ne smije nitko dobiti odobrenje za poslovanje ako nije u skladu sa zakonom.

Za komunističke Jugoslavije, gdje mi na jezičnu politiku u Jugoslaviji imamo prigovora, bolje se provodio Zakon nego u hrvatskoj državi. I meni je žao što ja to moram reći, ali su mnoge uši gluhe.

Navest ću ovdje jedno ime, to je Ante Gverić, koji je bio sudac, ne znam kojega suda, mislim privrednoga, on nije dopustio, nije dao odobrenje za ime ako nije bilo u skladu sa zakonom pa su ga onda neka poduzeća tužila zato što im nije dao odobrenje. Bio sam sudski vještak da to ocjenjujem, dakle, Ante Gverić imao je velikih neprilika, a ostao je ustrajan.

Na žalost navest ću suvremeni negativan primjer kao što je u današnjem Vjesniku – piše na naslovnoj strani, da će se zadržati ista razina mirovina, socijalnih prava i roditeljskih naknada. Upozorio sam to ministarstvo da ne može biti *roditeljskih* naknada jer ako je živo biće (a *roditelj* to jest) onda ne može biti tvorba sufiksom -ni, nego treba biti -ski. Moram reći da sam od toga ministarstva dobio odgovor – što baš nije običaj hrvatskih ministarstava – najradije se ogluše na bitna pitanja, da je *roditeljski* zato što je tako u zakonu. A ministarstvo je to samo metnulo u zakon. Dakle, ono metne pa onda se izgovara.

Vidjevši takve probleme, naša Vlada donijela je uredbu da osnuje ured za lekturu. I ta je uredba objavljena u Narodnim novinama 23. 2. 2005. Sada smo u ožujku 2009., prošlo je četiri godine, a Vlada nije ostvarila svoju uredbu koju je donijela. Što sada vi na to kažete? Ni odgovora ne dobijem na takvo pitanje, pisao sam i u novinama. Dakle, Vlada ne drži i ne ostvaruje svoje uredbe.

Ured za lekturu pri Vladi riješio bi probleme, skinuo bi svu odgovornost s Vlade, Vlada bi rekla: imamo ured koji za to se brine, ima evo i u dvorani tko bi mogao to voditi, imamo onda i tijelo za odgovornost, možemo lijepo s uredom za lekturu razgovarati i onda takve probleme rješavati.

Evo dakle, ako bi trebalo to raspraviti, trebalo bi pripremiti sjednicu s jednom točkom dnevnoga reda: Zakon o hrvatskom jeziku u odnosu na zakone koje druge države imaju. Imam kod kuće sve prevedeno na hrvatski, preslike, dakle, većinu imam, što nemam to možemo nabaviti i riješiti taj posao na onakav način da možemo reći da smo zadovoljni brigom Hrvatske države za hrvatski jezik.

Evo da ne bih duljio, skraćujem pripremljeno izlaganje.